

ølge, hvorvidt det danske Agerbrug navnlig i den nærmeste Fremtid vil kunne udholde Konkurrencen med sine Medbeilere fra Ost og Vest. Grundet derpaa opfordrer jeg til at tage vort hele Statsvæsen, navnlig det, der vedrører Agerbruget, under den allernøieste Overveielse. Jeg opfordrer til at undersøge, hvorvidt det virkelig er muligt, at man kan vente i den nærmeste Aarvække, at Mængde skulle kaste sig paa en Industrigræn, der ikke engang kan give dem Renterne af de Penge, de skyde ind i Forretningen. Man kan paa mange Steder sige, at den Mand, der sætter flere Tusinde Kroner ind i en saadan Forretning, maa give Afkald paa Renterne af de Penge, han sætter ind i denne, og slet ikke kan regne Noget for sit eget og sin Husstrus Arbejde. Hvor længe vil det gaa, naar man overbebyrder Landets vigtigste Næringsbrug med Saadant? Jeg siger dette, ikke fordi jeg vil kaste Byrden fra den ene Side, over paa den anden, men fordi det indeholder den allernøieste Opfordring til at indføre et mere retfærdigt og billigt Statsvæsen her i Landet baade for Statens Bedkommende med Hensyn til Lovvæsenet, som er den vigtigste Indtægtspost, og med Hensyn til de store kommunale Afgifter, som udredes, og som nu give politisk Forret her i Landet. Jeg opfordrer til at undersøge det, for at virkelig de Høistbestattede kunne faae den Ret, man har tiltænkt dem efter den nye Grundlov af 1866.

Jeg skal nu slutte med en Bemærkning om min Opfattelse af Finantsloven som politisk Lov. Det kan albeles ikke skjules, at det her som i alle Lande ikke har været Meningen med en aarlig Finantslov, at man skulde have et Normalbudget, og saa drøfte aarlig, hvilke ekstraordinære Udgifter Landet kan taale. Denne Lov staar paa et helt andet Trin end en hvilken som helst anden Lov, der forelægges, og det var jo vore Grundlovgiveres Hensigt, at man ved denne Lov skulde arbejde hen til at faae nogen Overensstemmelse mellem den Mand, der raader i Befolkningen, og den Ledelse af Statsstyrelsen i det Hele, som sker gjennem Hans Majestæts ansvarlige Raadgivere. Berettigelsen til at stille Fordringer paa dette Omraade er imidlertid efter min Mening kun til Stede, naar Befolkningen er i Stand til at stille Mænd sammen, der have alle Vilkaarerne for at kunne afgive Grundlaget for en politisk Styrelse i Landet. Det er Vælgernes Sag at skaffe til Stede Midlerne til at danne det Grundlag, paa hvilket Hans Majestæt Kongen kan vælge Raadgivere, der kunne stole trygt paa at have et Flertal i begge Thing. Der er en æret Herre fra Bornholm (Kofod), som siger, at Sligt er vanskeligt, men paa dette Omraade maa man ikke tale om Vanskeligheder; der maa man bestandig holde frem for Folket, at der er Formaal, som ere værd at stride for. Man maa aldrig fra Folkets Yreres Side paa dette Omraade sky

nogen Vanskelighed — det tror jeg, at det ærede Medlem er enig med mig om — thi det er det høieste Maal, der kan tilstræbes i et Land, at Landet bliver raadigt over sin egen Styrelse. Altsaa, saa snart jeg taler om denne Lov som politisk Lov, siger jeg, at naar der udtales saadanne Ytringer som de, det ærede Medlem (Hofstein), der aabnede Forhandlingerne, udtalte om, hvor Ansvaaret ligger, at han vil ikke have Ansvaaret, og at Ansvaaret maa ligge et andet Sted, da er min Opfattelse, at Ansvaaret ligger der, hvor man fravæg en Politik, som Vælgerne dog havde gjort Skridt til at gjøre mulig her i Landet. Jeg siger ingenlunde, at Finantslovnægtelser skulle staa paa Dagsordenen i et Land; men det maa fastholdes, at naar Folket finder, at der er altfor liden Overensstemmelse mellem Hans Majestæts ansvarlige Raadgivere, der møde her, og Folkets Repræsentanter, da er Finantsloven netop det rette Middel til at kundgjøre, at denne Overensstemmelse er til Stede. Men for at have Ret til, at dette kan ske, maa Folket sende et Flertal herind, som har en saa høj Grad af Sammenholdskraft, at Hans Majestæt kan oide, at, naar han udnævner Minister paa dette Grundlag, saa er det et Grundlag, som kan holde. Naar dette Grundlag kan holde, da nærer jeg ikke nogen som helst Tvivl om, at man ogsaa i det andet Thing vil kunne gaa med et saadant Flertal. Men Betingelserne og Vilkaarerne maa være til Stede. Baade overfor Regjeringen og overfor os selv maa vi være saa ærlige at sige, at den Tilstand, der bestod i 1876, nu ikke mere er til Stede, og at den Betragtning, man kunde gjøre gjældende overfor en Finantslov, at den ikke tilfredsstillede de Krav, som Folket havde, ikke kan gjøres gjældende, saa snart der ikke er det rette Sammenhold og det rette Grundlag for en konstitutionel Regjering af Landet. Det er kun denne Bemærkning, jeg vilde gjøre, og jeg maa tilføie, at Kjendsgjerninger maa her træde i Stedet for Overbevisninger. Vi vide meget vel, at her i denne Sal er der Folk, hvis Overbevisning gaar i en anden Retning; men vi staa overfor Kjendsgjerninger. Den Kjendsgjerning, der staa for mig som aldeles tydelig, er, at vi endte den forrige Samling med, at, medens her tidligere var et Øire paa omtrent en Fjerdedel af dette Things Medlemmer (Kofod: godt og vel!) — godt og vel, siger det ærede Medlem fra Bornholm, der maa være sagkyndig i denne Retning —, vendte det sig saaledes, at et Vensstre paa omtrent en Fjerdedel — godt og vel; det er her, at jeg er sagkyndig — stod overfor de øvrige omtrent tre Fjerdedele af dette Things Medlemmer. Der er i god Overensstemmelse med sedvanlig Praxis i denne Sal givet det nuværende Ministerium, som har Flertallet i Landsthinget, et Flertal i Folkethinget for den vigtigste konstitutionelle Lov, der gives her i Landet. Og saadan er Stillingen ef-